

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/19116> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Dartel, Hans van

Title: Naar een handelingsgericht ethiekbeleid voor zorgorganisaties : een normatieve verkenning

Date: 2012-06-20

Literatuur

- Aalderen, H. van (1985) *Hebben patiënten iets te zeggen? Aspecten van mondigheid*. Delft Meinema.
- Abma, T., Goldsteen, M., en Widdershoven, G. (2005) Care als zorgethische gespreksmethode. In: Verkerk, M., Widdershoven, G. (red) *Over zorg gesproken. Wiens verantwoordelijkheid?* NWO Den Haag, 12 - 34.
- Abma, T., Oeseburg, B., Widdershoven, G., Goldsteen, M., Verkerk, M. (2005) Two woman with Multiple Sclerosis and their caregivers; conflicting normative expectations. In: *Nursing Ethics* 12 (5) 479 - 492.
- Achterhuis, H. (1981) *De markt van welzijn en geluk. Een kritiek van de andragogie*. Baarn Ambo.
- Achterhuis, H. (1988) *Het rijk van de schaarste van Thomas Hobbes tot Michel Foucault*. Baarn Ambo.
- Achterhuis, H. (1998) *De erfenis van de utopie*. Baarn Ambo.
- Achterhuis, H. (1990) Schaarste en historische vooroordelen. In: *TVZ vakblad voor verpleegkundigen*. 100 (19) 619 - 621.
- Achterhuis, H. (red) (1993) *Deugt de ethiek? Medische, milieu- en bedrijfsethiek tussen trend en traditie*. Baarn Gooi en Sticht.
- Achterhuis, H. (2006) *De utopie*. Rotterdam Lemniscaat.
- Achterhuis, H. (2007) Denken in onderscheidingen. In: Schutter, D. de (red) *De opdracht van de politiek. Hannah Arendt over totalitarisme en bureaucratie*. Budel Damon, 34 - 51.
- Achterhuis, H. (2008) *Met alle geweld. Een filosofische zoektocht*. Rotterdam Lemniscaat.
- Achterhuis, H. (2010) *De utopie van de vrije markt*. Rotterdam Lemniscaat.
- Achterhuis, H. (2011) Alle reden tot zorg. Essay. Een mens is geen kattenbrokje. In: *De groene Amsterdammer*, nr. 2. (12-01-2011).
- Alvesson, A., Willmott, H. (2002) Identity regulation as organizational control: producing the appropriate individual. In: *Journal of Management Studies* 39 (5) 619 - 644.
- Alvesson, M., Sveningsson, S. (2003) The great disappearing act: difficulties in doing 'leadership'. In: *The Leadership Quarterly* 14: 359 - 381.
- Alvesson M., Deetz, S. (2005) Critical Theory and Postmodernism: Approaches to Organizational Studies. In: Grey, C., Willmott, H. (ed) *Critical Management Studies - a Reader*. Oxford Oxford University Press, 60 -106.
- Arendt, H. (1976) *The origins of totalitarianism*. San Diego Harcourt.
- Arendt, H. (1992) *Eichmann in Jerusalem: a report on the banality of evil*. London Penguin Books.
- Arendt, H. (1994) *Vita activa. De mens bestaan en bestemming*. Amsterdam Boom.
- Arendt, H. (1995) *Qu'est-ce que la politique?* Paris Editions du Seuil.

- Arendt, H. (1998) *The human condition*. Second edition. Chicago The University of Chicago Press.
- Arendt, H. (2004) *Verantwoordelijkheid en oordeel*. Rotterdam Lemniscaat.
- Arendt, H. (2009) *Over geweld*. Amsterdam Amstel Uitgevers.
- Argyris, C. (1999) *On organizational learning*. Second edition. Oxford Blackwell Publishers.
- Aristoteles (1999) *Ethica Nicomachea* (vert. C. Pannier en J. Verhaeghe) Groningen Historische Uitgeverij.
- Aristoteles (2005) *Ethica Nicomacheia* (vert. C. Hupperts en B. Poortman) Budel Damon.
- Arnett, R., Harden Fritz, J. (2003) Sustaining institutional Ethos and Integrity: Management in a Postmodern Moment. In: Smith Iltis, A. (ed.) *Institutional Integrity in Healthcare*. Dordrecht Kluwer Academic Publishers, 41 - 72.
- Asperen, T. van (1989) Redelijkheid en ethiek. In: Parret, H. (red) *In alle redelijkheid. Standpunten over het denken, spreken en handelen van de redelijke mens*. Meppel Boom, 132 - 153.
- Augustinus (1930) *Enchiridion Handboekje voor geloof, hoop en liefde* (vert. A. Bloemen). Roermond Romen en Zonen.
- Aukes, L. (2008) *Personal Reflection in Medical Education*. Academisch proefschrift. Rijksuniversiteit Groningen.
- Baatenburg de Jong, R. (2006) *Communicatie en genot*. Oratie Erasmus Universiteit Rotterdam 2006.
- Bauman, Z. (1993) *Postmodern Ethics*. Oxford Blackwell Publishers.
- Bauduin, D., Kanne, M. (2009) *Tijd voor reflectie. Praktische ethiek in psychiatrie en rehabilitatie*. Amsterdam SWP.
- Beadle, R. (2001) *Management and Goodness Stream. MacIntyre and the amorality of management*. Paper presented to the Second International Conference of Critical Management Studies. 11 - 13 July 2001.
- Beadle, R. (2008) Why Business Cannot Be a Practice. In: *Analyse & Kritik* 30: 229 - 241.
- Beaufort, I. de, Hilhorst, M., Vandamme, S. de. (red) (2008) *De Kwestie. Praktijkboek ethiek voor de gezondheidszorg*. Den Haag Lemma.
- Becker, H. (2004) *Levenskunst op leeftijd. Geluk bevorderende zorg in een vergrijzende wereld*. Delft Eburon.
- Becker, H. (2006) *De ja-cultuur als instrument voor humanisering van de zorg*. Oratie Universiteit voor Humanistiek. Amsterdam Humanistics University Press.
- Becker, M. (2007) *Bestuurlijke ethiek: een inleiding*. Assen Van Gorcum.
- Beemer, Th., Wachter, M. de (1980) Vragen uit de ethiek inzake experimenten met mensen. In: Wolters, W. (red). *Medische experimenten met mensen. Mogelijkheden en grenzen*. Utrecht Bohn Scheltema & Holkema: 243 - 266.
- Berg, J.H. van den (1969) *Medische macht en medische ethiek*. Nijkerk Callenbach.
- Berg, J.H. van den (1959) *Het menselijk lichaam: een metabletisch onderzoek. Deel 1: Het geopende lichaam*. Nijkerk Callenbach.
- Blagg, D. (2007) *Ethics at Harvard 1987-2007*. Harvard College for Ethics Harvard University.
- Boog, B., Slagter, M. e.a. (red) (2005) *Focus op Action Research. De professional als handelingsonderzoeker*. Assen Van Gorcum.
- Boonstra, J. (2004) De dynamiek van veranderen leerprocessen binnen organisaties. Kritische beschouwingen en nieuwe gezichtspunten. In: *Filosofie In Bedrijf* 16 (2/3) 93 - 107.
- Borren, M. (2009) *Amor mundi. Hannah Arendts political phenomenology of World*. Academisch proefschrift Universiteit van Amsterdam. Amsterdam F&N Eigen beheer.
- Borry, P., Schotsmans, P., Dierickx, K. (2004) De spanning tussen empirische en normatieve benaderingen. De opkomst van de empirische wending in de bio-ethiek. In: *Ethische perspectieven*, 14 (1) 6 - 14.

- Bos, R. ten (2002) *Modes in management. Een filosofische analyse van populaire organisatie-theorieën*. Amsterdam Boom.
- Bos, R. ten (2003) *Rationele engelen. Moraliteit en management*. Amsterdam Boom.
- Bos, R. ten, Jones, C., Parker, M. (2006) *Het einde van de bedrijfsethiek. Een filosofische inleiding*. Zaltbommel Thema.
- Bos, R. ten, Wilmott, H. (2001) Towards a Post-Dualistic business ethics: Interweaving reason and emotion in working life. In: *Journal of Management Studies*, 38(6): 769 - 739.
- Boutellier, H. (2011) *De improvisatiemaatschappij. Over de sociale ordening van een onbegrensde wereld*. Den Haag Boom/Lemma.
- Braddock, C., Magnus, D. (2010) Empirical Methods in Bioethics: A Cautionary Tale. In: *Annals of Internal Medicine*. Vol. 152 (6) 396 - 397.
- Brauw, M. de (2001) *De wachtlijst en andere gezondheidszorgen. Een pamflet*. Amsterdam G.A. van Oorschot.
- Brewer, K. (1997) Management as a practice: a response to Alasdair MacIntyre. In: *Journal of Business Ethics* 16: 825 - 833.
- Brink, G. van den, Jansen, T., Pessers, D. (red) (2005) *Beroepszeer. Waarom Nederland niet goed werkt*. Christen Democratische Verkenningen. Amsterdam Boom.
- Brink, G. van den (2007) *Moderniteit als opgave. Een antwoord aan relativisme en conservatisme*. Amsterdam SUN.
- Brink, G. van den, Jansen, T., Kole, J. (2009) *Beroepstrots*. Amsterdam Boom SUN.
- Brink, J. van den, Putters, K. (2000) Zakelijkheid bedreigt autonomie. De invloed van economisering op het werk van artsen. In: *Medisch Contact* (55) 950 - 952.
- Burg, W. van der (2009) De regulering van professionals: twee botsende perspectieven. In: Brink, G. van den, Jansen, T., Kole, J. (red) *Beroepstrots. Een ongekennde kracht*, Amsterdam Boom, 168 - 181.
- Burg, W. van der (2003) Dynamic ethics. In: *The Journal of Value Enquiry* 37: 13 - 34.
- Canovan, M. (1997) Hannah Arendt as a Conservative Thinker. In: May, L., Kohn, J. (red) *Hannah Arendt. Twenty Years Later*. London The MIT Press, 11 - 32.
- Chia, R. (1995) From modern to postmodern organizational analysis. In: *Organization Studies* 16 (4) 579 - 604.
- Chia R. (1996) *Organizational Analysis as Deconstructive Practice*. Berlin-New York De Gruyter.
- Chia, R., Tsoukas H. (2002) On organizational becoming. In: *Organizational Science* 13 (5) 567 - 582.
- College voor Ethische en Levensbeschouwelijke Aspecten van de Zorgverlening (CELAZ) (1993) *Mogelijkheden voor moral management*. Utrecht CELAZ/NZf.
- College voor Ethische en Levensbeschouwelijke Aspecten van de Zorgverlening (CELAZ) (1998) *Van Ethische Commissie naar Stuurgroep Ethiek? Over de implementatie van moreel beraad in het kwaliteitsbeleid van instellingen voor gezondheidszorg*. Discussienota nr. 6. Utrecht CELAZ/NZf.
- College voor Ethische en Levensbeschouwelijke Aspecten van de Zorgverlening (CELAZ) (1999) *Employability en empowerment. De betekenis van moderne managementstrategieën voor personeelsproblemen in de zorg*. Discussienota nr. 7. Utrecht CELAZ/NZf.
- Code, L. (2002) Narratives of Responsibility and Agency: Reading Margaret Walker's Moral Understandings. In: *Hypatia*. 17 (1) 156 -173.
- Commissie Ethiek Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) (2007) *Verantwoordelijkheid en schaarste in de zorg*. Utrecht V&VN.
- Commissie Ethiek Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) (2008) *Hoe ga je om met schaarste?* Utrecht V&VN.
- Commissie Ethiek Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) (2011) *De*

- morele lading van individuele professionaliteit*, Utrecht V&VN.
- Covrig, D. (2003) Institutional Integrity through Periods of Significant Change. In: Smith Iltis, A. (ed), *Institutional Integrity in Health Care*. Dordrecht Kluwer, 139 - 174.
- Cozijnsen, A., Vrakking, W. (2003) *Handboek verandermanagement. Theorieën en strategieën voor organisatieverandering*. Deventer Kluwer.
- Van der Dam, S., Abma, T., Molewijk, B. (2008) Doen, denken en delibereren in het verzorgingshuis. In: *Tijdschrift voor gezondheidszorg en ethiek*, 18 (2) 41 - 44.
- Dartel, H. van (1996) Laat zorgverlening geen dropfabricage worden: Denken over managementconcepten voor de zorg. In: *Zorgvisie*, 26 (11) 26 - 29.
- Dartel, H. van (1998) Ethiek in de organisatie-structuur. In: Timmer S. (red) *Tijd voor ethiek. Handreikingen voor ethische vragen in de praktijk van maatschappelijk werkers*. Bussum Coutinho, 72 - 90.
- Dartel, H. van (1999) *Manager, waar staat u? Empowerment en employability: strategieën voor het oplossen van personeelsproblemen in de zorg*. Utrecht CELAZ
- Dartel, H. van (2003) Ethiek als integraal onderdeel van het instellingsbeleid. In: Pijnenburg, M., Nuy, M. (red) *Het ziekenhuis als morele gemeenschap*. Budel Damon, 35 - 51.
- Dartel, H. van (2003 b) Casuistry: leren van gemeenschappelijke ervaringen. In: *In gesprek over goede zorg: overlegmethoden voor ethiek in de praktijk*. Manschot, H., Dartel, H. van (red). Amsterdam Boom, 115 - 133.
- Dartel, H. van (2006) De evolutie van ethische commissie naar stuurgroep ethiek- ervaringen uit Nederland. In: Roelandt, M., Stiennon, J.A., Schotsmans, P. (red.), *Lokale commissies voor ethiek en medische praktijk*, Heverlee-Leuven Lannoo Campus 2006, 47 - 61.
- Dartel, H. van (2008) Moreel beraad in de context van de zorgorganisatie: een kwestie van passende logica's. In: *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek* 18 nr. 2: 62 - 66.
- Dartel, H. van (2009) Onder de korenmaat vandaan? Over de morele idealen van verplegen en verzorgen (essay), in: Struijs, A., Vathorst, S van der, *Dilemma's van verpleegkundigen en verzorgenden, Signalering ethiek en gezondheid 2009*, Den Haag Centrum voor Ethiek en Gezondheid, 73 - 102.
- Dartel, H. van, Cools, H. (2008) Samenwerken bij complexe problemen, maar met wie? In: Engberts, D.P. (red) *Het domein van de dokter: grenzen aan medische verantwoordelijkheid*, Leiden, Leids Universitair Medisch Centrum, 61 - 101.
- Dartel, H. van, Jacobs, M. (2000) *Van zorgvisie naar protocol; handreiking voor ethische richtlijnontwikkeling in instellingen voor gezondheidszorg*, Utrecht CELAZ.
- Dartel, H. van, Jacobs, M., Jeurissen, R. (2001) *Sociale en ethische verantwoording in de gezondheidszorg*. Utrecht CELAZ.
- Dartel, H. van, Jacobs, M., Jeurissen, R. (2002) *Ethiek bedrijven in de zorg: een zaak van het management*. Assen Van Gorcum.
- Dartel, H. van, Jeurissen, R. (2008) Professionaliteit als normatief organisatie-kenmerk. In: Jacobs, G., Meij, R., Tenwolde, H., Zomer, Y. (red) *Goed werk. Verkenningen van normatieve professionalisering*, Amsterdam SWP, 252 - 266.
- Dartel, H. van, Mheen, A. van der (2002) *De ethiek van het management. Een onderzoek naar de plaats van waarden en normen in de beleidspraktijk van het topmanagement van de zorg*, Utrecht CELAZ.
- Dawson D., Bartholomew, C. (2003) Virtues. Managers and Business People: Finding a Place for MacIntyre in a Business Context. In: *Journal of Business Ethics* 48: 127 - 138.

- Dauwerse, L., Abma, T., Molewijk, B., Widdershoven, G. (2011) Need for ethics support in healthcare institutions: views of Dutch board members and ethics support staff. In: *Journal of Medical Ethics* 37(8): 456 - 60.
- Dedijn, H. (2003) *Taboes, monsters en loterijen. Ethiek in de laat-moderne tijd*. Kampen Klement, Kapellen Pelckmans.
- Delden, H. van, Thiel, G. van (1998) Reflective Equilibrium as a Normative Empirical Mode in Bio-ethics. In: Burg, W. van der, Willigenburg, Th. (red) *Reflective Equilibrium: Essays in Honour of Robert Heeger*, Dordrecht Kluwer, 251 - 261.
- Delden, H. van, Scheer, L. van der, Thiel, G. van, Widdershoven, G. (2005) *Ethiek en empirie. Theorie en methodologie van empirisch ethisch onderzoek*. Maastricht NWO Caphri.
- Delnoij, J., Laurier, J., Geraedts, F. (red) (2006) *Morele oordeelsvorming en de integere organisatie*. Budel Damon.
- Devisch, I., Verschraegen, G. (2003) *De verleiding van de ethiek. Over de plaats van morele argumenten in de huidige maatschappij*. Amsterdam Boom.
- Devos R. (2004) *Macht en verzet. Het subject in het denken van Michel Foucault*. Kapellen Pelckmans.
- Diest, H. van (1997) *Zinnig ondernemen, het reflexieve handelen als grondslag voor de continuïteit van ondernemingen*, Van Gorcum, Assen.
- Dijk, G. van (2005) Ethiek in zorginstellingen en zorgopleidingen. In: Raad voor Volksgezondheid en zorg. *Signalering Ethiek en Gezondheid*, Zoetermeer RVZ, 113 - 136.
- Doel, H. van den (1996) *De maakbaarheid van zorg. Geslaagde en mislukte vernieuwingsopgingen*. Culemborg Giordano Bruno.
- Dohmen, J. (2007a) *Tegen de onverschilligheid. Pleidooi voor een moderne levenskunst*. Amsterdam Ambo.
- Dohmen J. (2007 b) Moderne lessen in zelfbeheer. Over de noodzaak van opvoeding tot persoonlijke autonomie. In: Wit, E., et al (red). *De autonome mens. Nieuwe visies op gemeenschappelijkheid*. Amsterdam SUN, 65 - 83.
- Dubet, F. (2002) *Le déclin de l'institution*, Paris Editions du Seuil.
- Dubbink, W., Liedekerke, L. van (2010) Bedrijfsethiek in Nederland. Dialectiek van de marginalisering. In: Musschenga, B. (red) *Ethiek in Nederland. Van 1900 tot 1970 en daarna*. Budel Damon, 206 - 226.
- Dupuis, H. (1976) *Medische ethiek in perspectief. Een onderzoek naar normen en argumentaties in de (medische) ethiek*. Academisch proefschrift Universiteit Leiden.
- Dupuis, H. (1994) *Wel of niet behandelen? Baat het niet dan schaadt het wel*. Baarn Ambo.
- Dupuis, H. (1994 b) *Heeft de eed van Hippocrates nog betekenis voor de 21e eeuw? Voordracht in Het Kader Van De Alexander Hegiuslezing*. Raalte Langhout & De Vries.
- Dupuis, H. (1998) *Over moraal*. Amsterdam Nieuwezijds.
- Dupuis. H. (1999) *Wat is goed voor een mens. Macht en onmacht van moraal*. Amsterdam Muntinga.
- Dupuis, H. (2001) Ethische aspecten van experimenten met mensen. Van moreel pathos naar bureaucratisch keurslijf (1947 - 2001), in: F.A. de Wolff (red) *Geneeskunde en ethiek in harmonie, Liber amicorum voor prof. dr.E.L. Noach bij diens 80 ste verjaardag*, Leiden Leids Universitair Medisch Centrum, 155 -163.
- Dupuis, H., Kerkhoff, A., Thung, P. (1992) *Voordelen van de twijfel. Een inleiding tot de gezondheidsethiek*. Houten. Bohn Stafleu Van Loghum.
- Dupuis, H. e.a. (red) (1994) *Wat zou u doen? Medisch-ethische casuïstiek met commentaren*. Houten Bohn Stafleu Van Loghum.

- Dwarswaard, J., Hilhorst, M., Trappenburg, M. (2007) Is er een dokter in de zaal? Over de bron van medische professionele ethiek. In: *Filosofie & Praktijk*, 28 (5) 6 - 18.
- Edelstein, L., Temkin O., and Temkin C.L. (1967) *Ancient medicine; selected papers of Ludwig Edelstein*. Baltimore Johns Hopkins Press.
- Eijk, Ph. van der (1999) Helpen of niet schaden. Enkele uitgangspunten en methoden van therapeutisch handelen in de klassieke Griekse geneeskunde. In: *Hermeneus, tijdschrift voor antieke cultuur*, 71 (2) 66 - 71.
- Eijk, Ph. van der (2004) Divination, prognosis, prophylaxis: the Hippocratic work "On Dreams" (De victu 4) and its Near Eastern background, in: Horstmanshoff, H.F.J., Stol, M. (eds.), *Magic and Rationality in Ancient Near Eastern and Graeco-Roman Medicine*, Leiden Brill, 187 - 218.
- Eijk, Ph. van der (2004b) 'Introduction', in: Horstmanshoff, H.F.J., Stol, M. (eds.), *Magic and Rationality in Ancient Near Eastern and Graeco-Roman Medicine*, Leiden Brill, 1 - 10.
- Eijk, Ph. van der (2005) *Medicine and Philosophy in Classical Antiquity. Doctors and Philosophers on Nature, Soul, Health and Disease*, Cambridge Cambridge University Press.
- Engberts, D. (1997) *Met permissie. Morele argumentaties inzake het toestemmingsbegin-sel bij de totstandkoming van de Wet Geneeskundige Behandelings-Overeenkomst*. Alphen a/d Rijn Kluwer.
- Engberts, D. (2001) Het verhaal achter het schandaal. Medische proeven met verstandelijk gehandicapten in een Noord-Brabantse inrichting in de jaren zestig en zeventig. In: F.A. de Wolff (red) *Geneeskunde en ethiek in harmonie, Liber amicorum voor prof.dr.E.L. Noach bij diens 80 ste verjaardag*, Leiden Leids Universitair Medisch Centrum, 125 - 153.
- Engberts, D., Kalkman- Bogerd L. (2009) *Gezondheidsrecht*. Houten Bohn Stafleu en Van Loghum.
- Etzkowitz, H., Leydesdorff, L. (2000) The dynamics of innovation: from National Systems and 'Mode 2' to a Triple Helix of university-industry-government relations. In: *Research Policy*, 29, 109 - 123.
- Everdingen, J., Horstmanshoff, H. (2005) De nieuwe Nederlandse artseneed. In: *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* 149: 1062 - 1067.
- Flashar, H. (1997) Ethik und Medizin. Moderne Probleme und alten Wurzeln. In: Flashar, H. et al., 1997, *Medecine et morale dans l'antiquite'. Dix exposes suivis de discussions, Entretiens sur l'Antiquite Classique*, vol. 43, Geneva, Fondation Hardt, 1 - 19.
- Flohr, R., Kamsma, D. (2004) De waardengeori-enteerde professional - om een leven lang te leren wie je bent. In: Slagter, M., Meijering, F. e.a. (red), *De gepassioneerde professional*, Assen Van Gorcum, 158 - 166.
- Fornet-Betancourt R., Becker, H., Gomez-Müller, A. (1995) De ethiek van de zorg voor zichzelf als vrijheidspraktijk. Een interview met Michel Foucault. In: Foucault, M., *Breekbare vrijheid. De politieke ethiek van de zorg voor zichzelf*. Amsterdam Krisis/Parrèsia, 85 - 106.
- Foucault, M. (1984) *Het gebruik van de lust. Geschiedenis van de seksualiteit 2*. Nijmegen SUN.
- Foucault, M. (1994) *Dits en Ecrits*. Édition établie sous la direction de Daniel Defert et Francois Ewald, Paris Gallimard, Vol II (1970 - 1975), nr 151.720.
- Foucault, M. (1995) *Breekbare vrijheid. De politieke ethiek van de zorg voor zichzelf*. Amsterdam Krisis/Parrèsia.
- Foucault, M. (2007) *Discipline, toezicht en straf. De geboorte van de gevangenis*. Groningen Historische Uitgeverij.

- Freidson, E. (2001) *Professionalism: The third logic: on the practice of knowledge*. Cambridge Polity Press.
- Ganzevoort, J. (1999) *Organiseren als menselijk leven. Contouren van een nieuw paradigma*, Oratie Universiteit van Amsterdam. Amsterdam Vossiuspers UAP.
- Gastmans, C. (2002) Een ode aan het alledaagse. Maaltijdzorg als ethische casus. In: Gastmans C., Dierckx K., *Ethiek in witte jas. Zorgzaam omgaan met het leven*. Leuven Davidsfonds, 141 - 164.
- Gerwen, J. van, Verstraeten, J., Liedekerke, L. van (2002). *Business en ethiek. Spelregels voor ethisch ondernemen*. Tielt Lannoo.
- Gerwen, J. van (1996) Three Methods in Applied Ethics. A Critical Review. In: *Ethische perspectieven*, 3 (3)184 - 193.
- Geus, M. de (1989) *Organisatietheorie in de Politieke Filosofie*. Academisch proefschrift Universiteit Leiden, Delft Eburon.
- Geus, M. de (1990) Het Platoonse, Aristotelische en Bakuniaanse principe. Nadenken over organisatorische rechtvaardigheid vanuit de politieke filosofie. In: *M & O: Tijdschrift voor organisatiekunde en sociaal beleid*, 44 (5) 440 - 458.
- Giard, R. (2009) Klagen over bureaucratie in de zorg? Tijd voor een proactieve medische professie. In: *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 154. A1357.
- Giddens, A. (2008) *The constitution of society*. Cambridge Polity Press.
- Godin, B. (1998) Writing performative history. The new Atlantis? In: *Social Studies of Science*, 28, 465 - 483.
- Godderis, J. (2005) *Eed van Hippocrates: historische beschouwingen inzake de opdracht en de begrenzingen van het medisch handelen*. Antwerpen Garant.
- Goodpaster, K. (2007) *Conscience and corporate culture*. Malden MA Blackwell Publishing.
- Graste, J. (1999) Socrates en het therapeutisch gesprek in: *Hermeneus. Tijdschrift voor antieke cultuur*, 71, 78 - 84.
- Grayling, A.C. (2000) *Wittgenstein*. Rotterdam Lemniscaat.
- Griffioen, S. (2003) *Moed tot cultuur. Een actuele filosofie*. Amsterdam Buijten en Schipperheijn.
- Grit, K. (2000) *Economisering als probleem. Een studie naar de bedrijfsmatige stad en de ondernemende universiteit*. Assen Van Gorcum.
- Grit, K., Meurs, P. (2005) *Verschuivende verantwoordelijkheden. Dilemma's van zorgbestuurders*. Assen Van Gorcum.
- Grypdonck, M. (1988) Integreerende Verpleegkunde. Een situatiescheppende theorie. In: Bruggen, H. van der (red) *De delta van de Nederlandse verpleging*. Lochem De Tijdstroom, 118 - 137.
- Grypdonck, M. (2005) *Tussen verpleegkunde en verplegingswetenschap*. Afscheidscollege Universiteit Utrecht. Utrecht Universitair Medisch Centrum Utrecht.
- Gunsteren, H. van (2006) *Vertrouwen in democratie. Over de principes van zelforganisatie*. Amsterdam Van Gennep.
- Habermas, J. (1987) *Theorie des Kommunikativen Handelns Band I. Handlungsrationalität und gesellschaftliche Rationalisierung*. Frankfurt am Main Suhrkamp.
- Habermas, J. (1995) *Theorie des Kommunikativen Handelns Band II. Zur kritik der funktionalistischen Vernunft*. Frankfurt am Main Suhrkamp.
- Hadot, P. (2004) *What is ancient philosophy?* Cambridge/London Harvard University Press.
- Hadot, P. (2007) *Filosofie als een manier van leven*. Amsterdam Ambo Anthos.
- Handy, Ch. (1978) *Gods of management*. London Souvenir Press.

- Have, H. ten, Meulen, R. ter, Leeuwen, E. van (2009) *Medische Ethiek*. Houten Bohn Stafleu Van Loghem.
- Heijst, A. van (2005) *Menslievende zorg. Een ethische kijk op professionaliteit*. Kampen Klement.
- Heijst, A. van (2008) *Iemand zien staan. Zorgethiek over erkenning*. Kampen Klement.
- Heijst, A. van (2009) Professional loving care and the bearable heaviness of being. In: Lindemann H., Verkerk, M., Walker, M. (ed) *Naturalized Bioethics. Toward Responsible Knowing and Practice*, Cambridge Cambridge University Press, 199 - 217.
- Heijst, A. van, Vosman, F. (2010) Managen van menslievende zorg: herbepalen waar de gezondheidszorg toe dient. In: Pijnenburg M., Leget C., Berden, B. (red) *Menslievende zorg, management en kwaliteit*. Budel Damon, 11 - 39.
- Hellinga J., Dartel, H. van (1998), Ethiek, stiefkind van de manager. In: *Markant* 3 (9) 28 - 29.
- Hendriks A. (2009) Beroepenwetgeving en kwaliteitsbeleid, in: Engberts, D., Kalkman-Bogerd L. (2009) *Gezondheidsrecht*. Houten Bohn Stafleu en Van Loghem, 225 - 249.
- Hilhorst, M. (2004) *Goeddoen met winst maken. Naar een economisering van zorg en beroepsethiek?* Den Haag Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, Centrum voor Ethiek en Gezondheid.
- Hilhorst, M. (2010) Klimaatverandering in de medische ethiek. In: Musschenga e.a. (red) *Ethiek in Nederland van 1900 tot 1970 en daarna*. Budel Damon, 181 - 205.
- Hippokrates (1994) *Ausgewählte Schriften*. Stuttgart Reclam.
- Hirsch, E. (2004) *Le devoir de non-abandon. Pour une éthique hospitalière et du soin*. Paris Cerf.
- Hirsch, E. (2006) De ethische ruimte. Openbare Bijstand ziekenhuizen van Parijs. In: Roelandt, M., Stiennon, J.A., Schotsmans, P. (red.) *Lokale commissies voor ethiek en medische praktijk*, Heverlee-Leuven Lannoo Campus, 35 - 46.
- Hoek, M. (2008) *Ontheemd ouderschap. Betekenissen van zorg en verantwoordelijkheid in beleidsteksten opvoedingsondersteuning 1979 - 2002*. Academisch proefschrift UU Utrecht.
- Hoof, J. van, Ruysseveldt, J. van (2004) *Sociologie en de moderne samenleving. Maatschappelijke veranderingen van de industriële omwenteling tot in de 21-ste eeuw*. Den Haag Boom.
- Holmes, L (2010) *The Dominance of Management. A Participatory Critique*, Farnham Ashgate Publishing.
- Horstmanshoff, H. (2006) *Patiënten zien. Patiënten in de antieke geneeskunde*. Oratie Leiden Universiteit Leiden.
- Horstmanshoff, H. (1987) *De antieke arts: ambachtsman of man van wetenschap?* In: *Lampas* 20: 340 - 355.
- Hout, E. van, Scheer, W. van der, Putters, K. (2007) Managers en professionals in de zorg. Over verschuivende verantwoordelijkheden en hybridisering. In: *Bestuurskunde* (4) 16 - 24.
- Hout, E. van, Putters, K. (2004) De waarde van de norm. In: Centrum Ethiek en Gezondheid. *Economisering van zorg en beroepsethiek*. Zoetermeer Raad voor Volksgezondheid en Zorg CEG, 113 - 162.
- Houten, D. van (2006) Professionalisering en arbeidsdeling. In: *Sociale Interventie* (2) 17 - 25.
- Houten, D. van (2008) Professionalisering: een verkenning. In: Jacobs, G., Meij, R., Tenwolde, H., Zomer, Y. (red) *Goed werk. Verkenningen van normatieve professionalisering*. Amsterdam SWP, 16 - 35.
- Houtepen, R., Kater, L. (2001) Artsen, juristen, ethici en euthanasie in de vroege jaren zeventig. De wieg van de huidige medische ethiek. In: *Tijdschrift voor gezondheidszorg en ethiek* 11 (1) 9 - 14.
- Houtlosser, M. (2010) *In goede handen. Verpleegkundige beroepsuitoefening in ethisch*

- perspectief*. Academisch proefschrift Universiteit Leiden. Leiden University Press.
- Houtlosser, M. (2011) *Verpleegkundige beroeps-ethiek*. Den Haag Boom/Lemma.
- Hoven, M. van den, Scheer L. van der, Willems, D. (red) (2010) *Ethiek in discussie. Praktijkvoorbeelden van ethische expertise*. Van Gorcum Assen.
- Hoven R. (ed) *Opera omnia Desiderii Erasmi, Adagiorum chiliarum quarta (pars prior)*. Amsterdam Elsevier 1999.
- Illich I. e.a. (red) (1978) *De deskundige: vriend of vijand?* Baarn Het wereldvenster.
- Illich, I. (1981) *Shadow work*, Boston Marion Boyars.
- Jacobs, G. (2008) De professional in de knel? Het debat en de zoektocht naar een nieuwe professional. In: Jacobs, G., Meij, R., Tenwolde H., Zomer, Y. (red.) *Goed werk; verkenningen van normatieve professionalisering*. Amsterdam SWP, 36 - 50.
- Jacobs, G. (2010) *Professionele waarden in kritische dialoog. Omgaan met onzekerheid in educatieve praktijken*. Lectorale rede Tilburg Fontys Hogeschool.
- Jacobs, G., Meij, R., Tenwolde, H., Zomer, Y. (red.) (2008) *Goed werk. Verkenningen van normatieve professionalisering*. Amsterdam SWP.
- Jeurissen, R., Dartel, H. van (2006) Professionaliteit in de zorg: naar nieuwe definiëringen van oude rollen. In: *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek* 16 (2) 61 - 65.
- Jochimsen, H. (2003) *Ethiek van de zorg tussen technische beheersing en professionele hulpverlening*. Lectorale rede. Ede Christelijke Hogeschool Ede.
- Jochimsen, H., Glas, G. (1997) *Verantwoord medisch handelen. Proeve van een christelijke medische ethiek*. Amsterdam Buijten en Schipperheijn.
- Jonsen, A., Toulmin, S. (1988) *The abuse of casuistry: a history of moral reasoning*, Berkeley University of California Press.
- Juffermans, P. (1982) *Staat en gezondheidszorg in Nederland, Met een historische beschouwing over het overheidsbeleid ten aanzien van de gezondheidszorg in de periode 1945-1970*. Nijmegen Socialistische Uitgeverij Nijmegen.
- Kant, I. (2005a) *Werke in sechs Bänden, herausgegeben von Wilhelm Weischedel, Band IV*. Darmstadt Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Kant, I. (2005b) *Werke in sechs Bänden, herausgegeben von Wilhelm Weischedel, Band V*. Darmstadt Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Kant, I. (2006) *Kritiek van de praktische rede*. Amsterdam Boom.
- Kant, I. (2009) *Kritiek van het oordeelsvermogen*. Amsterdam Boom.
- Kanter, R.M. (1985) Het veranderen van de bedrijfscultuur. In: *Permanente Educatie Manager (PEM)*, (1) 17 - 37.
- Kanter, R.M. (1991) Managing the human side of change. In: Kolb D., Rubin I., Osland J. (red) *The organizational behavior reader*. Englewood Cliffs N.J. Prentice-Hall, 674 - 682.
- Karssing, E. (2006) Integriteit in de beroepspraktijk. Academisch proefschrift Erasmus Universiteit Rotterdam. Assen Van Gorcum.
- Kaulingfreks, R., Bos, R. ten, Letiche, H. (2004) Critical Management Studies in Nederland. In: *Filosofie in bedrijf. Tijdschrift voor cultuur, management en organisatie*. 16, 2004, nr. 2.
- Kessels, J. (1997) *Socrates op de markt. Filosofie in bedrijf*. Meppel Boom.
- Kittay, E. (1999) *Love's Labor, Essays on Women, Equality, and Dependency*. New York Routledge.
- Klamer, A. (2005) *In hemelsnaam. Over de economie van overvloed en onbehagen*. Kampen Ten Have.
- Kloot Meijburg, H. van der (1992) De ethiek-commissie in het verpleeghuis. In: *Vox Hospitii* (4) 10 - 14.

- Kloot Meijburg, H. van der (1995) Landelijke ontwikkelingen rondom ethische commissies in verpleeghuizen. In: CELAZ, *Ethiek in het verpleeghuis. Een werkdocument*, Utrecht CELAZ/NZf, 15 -26.
- Kloot Meijburg, H. van der (1996) De ethische commissie: het voortraject. In: *Tijdschrift voor Geneeskunde en Ethiek* 6 (1) 18 - 22.
- Kloot Meijburg, H. van der, Meulen, R. ter (2001) Developing standards for institutional ethics committees: lessons from the Netherlands. In: *Journal of Medical Ethics*, 27: suppl. I, i36 - i40.
- Knibbe, M., Verkerk, M. (2009) Economies of Hope in a Period of Transition: Parents in the Time Leading up to Their Child's Liver Transplantation. In: Lindemann, H., Verkerk, M., Walker, M. (red) *Naturalized Bioethics. Toward Responsible Knowing and Practice*, Cambridge Cambridge University Press, 162 - 181.
- Koene, G., Grypdonck, M., Rodenbach, M., Windey, T. (1980) *Integrerende verpleegkunde: wetenschap in praktijk*. Lochem De Tijdstroom.
- Kole, J. (2007) Professionals in crisis en context. Pleidooi voor een brede professionele ethiek. In: *Filosofie & Praktijk* 28 (5) 19 - 32.
- Kole, J., Ruyter, D. de (red.) (2007) *Werkzame idealen. Ethische reflecties op professionaliteit*. Assen Van Gorcum.
- Kole, J., Schermer, M. (2010) Toekomstmuziek van de ethiek in Nederland. In: Musschenga (red). *Ethiek in Nederland van 1900 tot 1970 en daarna*. Budel Damon, 335 - 362.
- Komter, A. (1990) *De macht van de dubbele moraal. Verschil en gelijkheid in de verhouding tussen de seksen*. Amsterdam Van Gennep 1990.
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunde (KNMG) (2007) *KNMG-Manifest: Medische Professionaliteit*. Utrecht KNMG.
- Koolschijn, G. (2005) *Plato. De aanval op de democratie*. Amsterdam Athenaeum Van Gennep.
- Krogt, T. van der (1981) *Professionalisering en collectieve macht*. 's-Gravenhage VUGA.
- Kunneman, H. (1996) *Van theemutscultuur naar walkman-ego. Contouren van postmoderne individualiteit*, Amsterdam/Meppel Boom.
- Kunneman, H. (1998) *Postmoderne moraliteit*. Amsterdam Boom
- Kunneman, H. (2007) Sociaal werk als laboratorium voor normatieve professionalisering. In: *Ethische Perspectieven*, (2) 92 - 107.
- Kunneman, H., Elteren, A. van, Rozing, M. (2006) *Thuiszorg in transitie. Een onderzoek naar de gevolgen van het recente overheidsbeleid voor centrale waarden in de thuiszorg*. Utrecht Universiteit voor Humanistiek.
- Kunneman, H. (2007) Dikke autonomie en diepe autonomie. Een kritisch-ethisch perspectief. In: E. Wit e.a. (red) *De autonome mens. Nieuwe visies op gemeenschappelijkheid*, Amsterdam SUN, 31 - 64.
- Lange, F. de (2011) *In andermans handen. Over flow en grenzen in de zorg*. Zoetermeer Meinema.
- Langenberg, S. (2008) *Kritiek als des-organisatie. Bedrijfsethiek en waarheidspreken*. Antwerpen-Apeldoorn Garant.
- Lans, J. van der (2008) *Ontregelen. De herovering van de werkvloer*. Amsterdam Augustus.
- Lebeer, G. (2006) De lokale commissies voor ethiek. Verbanden tussen ethiek, wetenschap en samenleving. In: Roelandt, M., Stiennon, J.A., Schotsmans, P. (red.) *Lokale commissies voor ethiek en medische praktijk*, Heverlee-Leuven Lannoo Campus, 13 - 30.
- Leeuwen, A. van (1984) *De nacht van het kapitaal. Door het oerwoud van de economie naar de bronnen van de burgerlijke religie*. Nijmegen SUN.
- Leget, C., Borry, P., Vries, R. de (2009) 'Nobody tosses a dwarf!' The relation between the

- empirical and the normative re-examined. In: *Bioethics*, 23 (4) 226 - 235.
- Leget, C., Olthuis, G. (2007) Professioneel zorgverlenen, ideaal of deugd? In: Kole J., Ruyter, D. de (red) *De werkzame idealen. Ethische reflecties op professionaliteit*, Assen Van Gorcum, 24 - 36.
- Liégeois, A. (2005) Een personalistisch model voor ethiek in de zorg. In: *Tijdschrift voor Gezondheid en Ethiek*, 15 (3) 75 - 79.
- Liégeois, A. (2009) *Waarden in dialoog. Ethiek in de zorg*. Leuven Lannoo Campus.
- Lindemann, H., Verkerk, M., Walker, M. (eds) (2009) *Naturalized Bioethics. Toward responsible knowing and practice*, Cambridge Cambridge University Press.
- Lint, J.G. de (1936) Hippocrates van Cos. In: *De Gids*, 100. Vol. II, 221 - 237.
- Lipsky, M. (1983) *Street-level Bureaucracy. Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York Russel Sage Foundation.
- Logue G., Wear, S. (2003) The Health Care institution/Patient Relationship. In: Smith Iltis, A. (red.) *Institutional Integrity in Healthcare*. Dordrecht Kluwer, 99 - 110.
- Luijk, H. van (1996) Stapvoets door een dilemma. Opzet en achtergronden van een bewerkingsmodel. In: *Filosofie in bedrijf*. 22, 33 - 40.
- Luijk, H. van (1991) Management- en bedrijfsethiek voor de non-profit-organisaties. In: Boon, L. (red). *Managementethiek in de gezondheidszorg*. Amstelveen Sympos, 9 - 13.
- Luijk, H. van (2007) Een droom met een deadline. Professionals en idealen in het bedrijfsleven. In: Kole, J., Ruyter, D. de, *Werkzame idealen. Ethische reflecties op professionaliteit*. Assen Van Gorcum, 252 - 164.
- MacIntyre, A. (1984/2007) *After virtue. A study in moral theory*. London Duckworth.
- MacIntyre, A. (1988) *Whose Justice? Which Rationality?* University of Notre Dame Press.
- Mackor, A. (2006) *Zorgplichten, zelfregulering en prestatie-indicatoren*. Voordracht op het minisymposium vertrouwen in verantwoorde zorg. Den Haag, 23 juni 2006.
- Mackor A. (2010) *Grenzen aan professionele autonomie*. Oratie Rijksuniversiteit Groningen
- Macoulin, B. (2009) *Untersuchungen zur Hippokratischen Schrift "Über die alte Heilkunst"*. Berlin De Gruyter.
- Mak, G. (2004) *De mercator sapiens anno 2004. Over moed, eenzaamheid en vertrouwen*. Raiffeissenlezing. Z.p.
- Manschot, H. (1997) 'De zwijgende directie': het aandeel van de instellingsdirectie in het publieke debat over de zorg. In: *CELAZ Congresbundel 4 juni 1997*. Utrecht CELAZ/NZf, 45 - 47.
- Manschot, H. (2007) Vriendschap. In: Wit, E. e.a. (red) *De autonome mens. Nieuwe visies op gemeenschappelijkheid*, Amsterdam SUN, 48 - 64.
- Manschot, H., Dartel H. van (2003) Wegwijzers voor het spreken over goede zorg. In: Manschot, H., Dartel, H. van (red.) *In gesprek over goede zorg. Overlegmethoden voor ethiek in de praktijk*. Amsterdam Boom, 7 - 36.
- McGee, G. et al (2001) A National Study of Ethics Committees. In: *The American Journal of Bioethics*. Vol 1 (4) 60 - 64.
- Mensink, H. (2005) *Zelfmanagement in lerende organisaties: ontwikkelingsgericht HRM is de sleutel*. Alphen aan den Rijn Kluwer.
- Meulen, R. ter (2003) Gemeenschappelijke waarden en rationalisering. In: Nuy, M., Pijnenburg, M. (red) *Het ziekenhuis als morele gemeenschap*. Budel Damon, 21 - 35.
- Meulen, R. ter (1994) *Verschraalde zorg? Over autonomie, identiteit en zingeving in de zorg voor hulpbehoevende ouderen*. Oratie. Maastricht Rijks Universiteit Limburg.
- Meulenbergs, T., Vermylen, P., Schotmans, P. (2005) The current state of clinical ethics

- and healthcare ethics committees in Belgium. In: *Journal of Medical Ethics* 31, 318 - 321.
- Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Sport (2001) *Agenda Ethiek en Gezondheid. Bijlage bij brief van Minister Borst aan de Tweede Kamer*, Den Haag Ministerie VWS 14 september 2001, 2.
- Middelaar, L. van (2011) *Politicide. De moord op de politiek in de Franse filosofie*. Groningen Historische Uitgeverij.
- Mintzberg H. (1983) *Structures in fives: designing effective organizations*. Englewood Cliffs NJ Prentice Hall.
- Mol, A. (2006) *De logica van het zorgen. Actieve patiënten en de grenzen van het kiezen*. Amsterdam Van Gennep.
- Molewijk, B. (2009) Aan ethiek doen. Ethiek laten werken en ethiek organiseren (essay) In: Struijs, A., Vathorst, S. van der, *Dilemma's van verpleegkundigen en verzorgenden, Signalering ethiek en gezondheid* 2009. Den Haag Centrum voor Ethiek en Gezondheid, 103 - 138.
- Molewijk, B., Zadelhoff, E. van, e.a. (2008) Implementing moral case deliberation in Dutch health care; improving moral competency of professionals and the quality of care. In: *Bioethica Forum* vol 1. (1) 57 - 64.
- Molewijk, B., Widdershoven, G. (2006) Moreel beraad en goede zorg voor ouderen veronderstellen en versterken elkaar. In: *Tijdschrift voor Geneeskunde* 62 (23) 1693 - 1701.
- Molewijk, B., Stiggelbout, A. e.a. (2004) Empirical data and moral theory: A plea for integrated empirical ethics. In: *Medicine, Health Care and Philosophy* (7) 55 - 69.
- Molewijk, B., Muijen, H., Abma, T., Widdershoven, G. (2008) Moreel beraad in de kliniek. Van waaruit, waarom en waartoe? In: *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en ethiek*, 18 (2) 35 - 40.
- Molewijk, B., Widdershoven, G. (2008) Moreel beraad. In: Beaufort I. de, Hilhorst, M., Vandamme, S., Vathorst, S. van der (red) *De Kwestie. Praktijkboek ethiek voor de gezondheidszorg*, 81 - 90.
- Morgan, G. (1986) *Images of organizations*, Beverly Hills SAGE Publications.
- Mouffe, C. (2008) Over het politieke. Kampen Klement.
- Mul, J. de (2003) Informatietechnologie als morele mediator. Over het verdwijnen en verschijnen van de ethiek in de informatie- en communicatietechnologie. In: Devisch, I., Verschraegen, G. (2003) *De verleiding van de ethiek. Over de plaats van morele argumenten in de huidige maatschappij*. Amsterdam Boom, 121-137.
- Munk, M. (2005) *Ethiek in zorginstellingen en opleidingen. Achtergrondstudie*. Rapport in het kader van het Centrum Ethiek en Gezondheid. Zoetermeer CEG.
- Musschenga B. (2010) De Nederlandse ethiek na 1970. De wending naar de praktijk, het beleid en het internationale forum. In: Musschenga, B. e.a. (red) *Ethiek in Nederland. Van 1900 tot 1970 en daarna*. Budel Damon, 143 - 180.
- Musschenga, B. (2004) Empirische ethiek: contextsensitiviteit of contextualiteit? In: *Ethische perspectieven* 14 (1) 27 - 41.
- Nistelrooij, I. van (2008) *Basisboek zorgethiek, Over menslievende zorg, moreel beraad en de motivatie van verpleegkundigen*. Heeswijk Uitgeverij Abdij van Berne.
- Nowotny, H. Scott, P., Gibbons, M. (2001) *Rethinking Science. Knowledge and the Public in an Age of Uncertainty*. Cambridge Polity Press.
- Nussbaum, M. (2001) *Upheavals of Thought. The intelligence of emotions*. Cambridge Cambridge University Press.
- Nussbaum, M. (2001) *Oplevingen van het denken. Over de menselijke emoties*. Amsterdam Ambo.

- Peet, R. van der (1990) *Integrerende Verpleegkunde*. In: Bergh-Braam, A. van den, Kooij, C. van der, Pasch, A. van de (red) *Honderd jaar verplegen. Een bijsluiter over gisteren met een opening naar morgen*. Lochem De Tijdstroom, 237 - 252.
- Peursen, C van (1996) *Het nieuwe management. Ontwikkelingen binnen een veranderende cultuur*. Kampen Kok Agora.
- Plato (2005) *De ideale staat. Politeia* (vertaald door Gerard Koolschijn). Amsterdam Athenaeum-Polak & Van Gennep.
- Plato, (2000) *Het bestel (Politeia) in de vertaling van H. Warren en M. Molegraaf, Verzameld werk deel IX*, Amsterdam, Bert Bakker.
- Pols, J. (2004) *Good care. Enacting a complex ideal in long-term psychiatry*. Academisch proefschrift Universiteit Twente. Utrecht Trimbo Instituut.
- Putters K., Frissen, P., Foekema, H. (2006) *Zorg om vernieuwing*. Tilburg Universiteit van Tilburg.
- Putters, K. (2002) *Professie, profijt en solidariteit*. Achtergrondstudie. Zoetermeer Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ).
- Putters, K. (2001) *Geboeid ondernemen. Een studie naar het management in de Nederlandse ziekenhuiszorg*. Assen Van Gorcum.
- Putters, K. (2009) *Besturen met duivelselastiek*. Oratie Erasmus Universiteit Rotterdam. Rotterdam Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg.
- Procee, H. (2006 a) *Reflecteren in het onderwijs. Probleemoplossers, bevrijders en ontdekkingsreizigers*. In: *Filosofie & Praktijk* 27 (6) 29 - 42.
- Procee, H. (2006 b) *Reflection in education: a Kantian epistemology*. In: *Educational Theory*, 56, 237 -253.
- Pröpper, I. (1998) *Inleiding in de organisatie-theorie*. Den Haag Elsevier.
- Pijnenburg, M. (red) (1994) *De achterkant van de organisatie. Management, cultuur en ethiek in de gezondheidszorg*. Assen Van Gorcum.
- Pijnenburg, M. (2010) *Sources of care. Catholic healthcare in modern culture. An ethical study*, Academisch proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen.
- Pijnenburg M., Leget, C., Berden, B. (red). (2010) *Menslievende zorg, management en kwaliteit*. Budel Damon.
- Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ) (1999) *Ethiek met beleid. Advies over beleid bij ethische vraagstukken in de gezondheidszorg*. Zoetermeer Raad voor de Volksgezondheid en Zorg.
- Reiser, S. (2003) *Creating an Institutional Ethical Identity*. In: A. Smith Iltis (ed), *Institutional Integrity in Health Care*. Dordrecht Kluwer 2003, 111 - 120.
- Remans, J. (2005) *De boom van goed en kwaad: over bio-ethiek, biotechniek, biopolitiek*. Leuven Acco.
- Reijen, M. van (1992) *Filosofie en hulpverlening 2, Mensopvattingen*, Baarn Nelissen.
- Ricoeur, P. (1992) *Oneself as Another*. Chicago The University of Chicago Press.
- Roovers, M. (2004) *Mensbeelden en moreel handelen in de zorg voor verstandelijk gehandicapten. Een empirisch ethisch onderzoek*. Nijmegen Valkhof Pers.
- Roozendaal, M. (2008) *Contextueel Leiderschap. Diagnose en ontwikkeling met behulp van de Referentiemethode*. Academisch proefschrift Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Rijk, L. de (2004) *De rol van de taal in het empirisme van Aristoteles (384-322 v. Chr.)*. Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, Mededelingen van de afdeling letterkunde. Nieuwe Reeks deel 67. no.1. Amsterdam KNAW.
- Rütten, T. (1993) *Hippokrates im Gespräch*, Ausstellung des Instituts für Theorie und Geschichte der Medizin und der Universitäts- und Landesbibliothek Münster

- anlässlich der Eröffnung der Zweigbibliothek Medizin. Münster. Universitäts- und Landesbibliothek.
- Rütten, T. (1997) Medizinethische Themen in den deontologischen Schriften des Corpus Hippocraticum. In: Flashar H, e.a., *Médecine et morale dans l'antiquité*. Fondation Hardt, Genève Vandoeuvres, 65 -120.
- Sargisson, L. (2000) *Utopian bodies and the politics of transgression*. London New York Routledge
- Scheepers, P., Jansen, J. (2001) Informele aspecten van sociaal kapitaal, Ontwikkelingen in Nederland 1970 - 1998. In: *Mens en Maatschappij*, 76 (3) 183 - 201.
- Scheer, L. van der, Widdershoven, G. (2004) Geïntegreerde empirische ethiek: het einde van de normatieve ethiek? In: *Ethische perspectieven*, 14 (1) 42 - 53.
- Scheer L. van der (2003) Hermeneutische benadering: op zoek naar verborgen betekenissen. In: Manschot, H., Dartel, H. van (red). *In gesprek over goede zorg, Overlegmethoden voor ethiek in de praktijk*. Amsterdam Boom, 153 - 173.
- Scheer, L. van der (1999) *Ongeregelde moraal. Dewey's ervaringsbegrip als basis voor een nieuwe gezondheidsethiek*. Nijmegen Valkhof Pers.
- Schmid. W. (2004) *Handboek voor de levenskunst*. Amsterdam Ambo.
- Schön, D. (1983) *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York Basic Books.
- Schotsmans, P. (2008) De bioethiek als probleem of als uitdaging tot dialoog. In: *Ethische perspectieven*, 18 (3) 416 - 425.
- Schuyt, K. (2006) *Steunberen van de samenleving. Sociologische essays*. Amsterdam Amsterdam University Press.
- Sennett, R. (2008) *The craftsman*. London Penguin books.
- Sevenhuijsen, S. (2000) Caring in the third way: the relation between obligation, responsibility and care in Third Way discourse. In: *Critical Social Policy*. 20 (1) 5 - 37.
- Slowther, A., Hope, A. (2000) Clinical Ethics Committees: They can change clinical practice but need evaluation. In: *British Medical Journal* 321, 649 - 650.
- Slowther, A. (2004) Development of clinical ethics committees. Support for dealing with ethical issues in clinical practice should be an integral part of patient care. In: *British Medical Journal* vol. 328, 950 - 952.
- Slowther, A., T.Hope, R.Ashcroft (2001) Clinical Ethics Committees: a worldwide development. In: *Journal of Medical Ethics* 27, suppl. 1, 9 - 17.
- Smith Iltis, A. (2003) Institutional Integrity in Health Care: Essential for Organizational Ethics. In: Iltis, A. *Institutional Ethics in Health Care*, Alphen aan den Rijn Kluwer, 1 - 6.
- Smith Iltis, A. (red) (2003) *Institutional Integrity in Health Care*. Alphen aan den Rijn Kluwer.
- Spencer, E., Mills, A., Rorty, M., Werhane, P. (2000) *Organization Ethics in Health Care*, New York Oxford University Press.
- Springer Loewy, R. (2008) The "Ethics" of Organizational/Institutional ethics in a Pluralistic Setting: Conflicts of Interests, Values and Goals. In: *Mc George Law Review* Vol. 39, 703 - 718.
- Steinkamp, N., Uertz J. (2002) De Nijmeegse methode voor moreel beraad op de werkvloer. In: Pijnenburg M. Nuy M. (red). *Abstineren. Morele overwegingen bij het staken van levensverlengend handelen*. Budel Damon, 17 - 23.
- Stolper M., Molewijk B., Widdershoven G. (2008) Het trainen van (gezondheids) zorgprofessionals tot gespreksleiders moreel beraad. In: *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek*. 18 (2) 57 - 61.
- Stoopendaal, A. (2009) Afstand tussen werkvloer en bestuur, In: *Wetenschappelijk tijdschrift voor ergotherapie* (2) 14 -18.

- Strikwerda, H. (2003) Postmodernisme, postmoderne organisaties en implicaties voor management control. In: *MAB* 5, 242 - 250.
- Struijs, A., Vathorst, S. van der (2009) *Dilemma's van verpleegkundigen en verzorgenden. Signalering ethiek en gezondheid*. Den Haag Centrum voor Ethiek en Gezondheid.
- Swierstra T., Tonkens, E. (2002) Klakkeloze keuzevrijheid, in: *Filosofie & Praktijk*, 23 (4) 3 -15.
- Swierstra, T. (2002) Ethiek op zijn plaats zetten. Normatieve ethiek als empirische filosofie. In: *Krisis* (3) 18 - 38.
- Swierstra, T. (2003) De wisselwerking tussen ethiek en technologie. Naar een moderne technologie-ethiek. In: Devisch, I., Verschraegen, G. (2003) *De verleiding van de ethiek. Over de plaats van morele argumenten in de huidige maatschappij*. Amsterdam Boom, 154-174.
- Taels, J. (1994) Een vergetelheid. Grenzen van de professionele ethiek. In: *Ethische perspectieven* 4 (3) 111 - 117.
- Terpstra, M. (2002) *Omstreden besluiten. Filosofische aspecten van het besturen*. Amsterdam SUN.
- Tiemstra, M., Huibers, A. (1994) Ondernemerschap vereist reflectie op gangbare visie, Visieontwikkeling is geen luxe. In: *Het ziekenhuis* 17 (9) 688 - 690.
- Tongeren, P. van (1988) Politiek en moraal vanuit aristotelisch perspectief. In: Musschenga, A., Jacobs, F. *De liberale moraal en haar grenzen*, Kampen Kok, 49 - 71.
- Tonkens, E. (2003) *Mondige burgers, getemde professionals: Marktwerving, vraagsturing, en professionaliteit in de publieke sector*. Utrecht NIZW Uitgeverij.
- Tonkens, E. (2008) *Mondige burgers, getemde professionals. Marktwerving en professionaliteit in de publieke sector*, Amsterdam Van Gennep.
- Tönnies, F. (1972) *Gemeinschaft und Gesellschaft. Grundbegriffen der reinen Soziologie*. Darmstadt Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Touwens, D.P. (2008) *Voor een ander. Beslissingsverantwoordelijkheden in de verpleeghuisgeneeskunde*. Academisch proefschrift Universiteit Leiden, Amsterdam Aksant.
- Trappenburg, M. (2007) *Geen woorden maar waarden. Den Uyllezing. De ethiek van de publieke sector*. In: *Vrij Nederland* 24 februari 2007, 84 - 91.
- Trappenbrug, M. (2005) *Gezondheidszorg en democratie*. Oratie Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Trappenburg, M. (2008) *Genoeg is genoeg. Over gezondheidszorg en democratie*. Amsterdam University Press Amsterdam.
- Tronto, J. (2001) Does managing professionals affect professional ethics? Competence, Autonomy and Care. In: DesAutels, P., Waugh, J. *Feminists doing ethics*, 187 - 202.
- Tronto, J. (1993) *Moral Boundaries. A Political Argument for an Ethic of Care*. New York Routledge.
- Tronto, J. (1995) *Caring for Democracy: A Feminist Vision. Zorg voor democratie. Een feministische visie*, Utrecht Universiteit voor Humanistiek.
- Tronto, J. (1996) The political concept of care. In: Hirschmann N, Di Stefano C. (red) *Revisioning the political feminist reconstructions of traditional concepts in western political theory*. Oxford Westview Press, 139 -156.
- Tronto, J. (2009) Consent as a Grant of Authority; A Care Ethics Reading of Informed Consent. In: Lindemann, H., Verkerk, M., Walker, M. (red) *Naturalized Bioethics. Toward responsible knowing and practice*. Cambridge University Press Cambridge, 182 - 197.
- Turner, L. (2009) Bioethics and Social Studies of medicine: overlapping concerns. In:

- Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics*. 18, 36 - 42.
- Unen, C. van (2003) *De professionals. Hulpverleners tussen kwetsbaarheid en beheersing*. Delft Eburon.
- Vanlaere, L. Gastmans, C. (2008 a) Zorg en normativiteit. Een kijk vanuit het Leuvense personalisme. In: *International Journal in Philosophy and Theology* 69 (4), 433 - 469.
- VanLaere, L. Gastmans, C. (2008 b) Een gesprek voor een zo goed mogelijke zorg. Een zorgethische en personalistische overlegmethode. In: *Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek*, 18 (2) 45 - 52.
- Ven, N. van der (2001) Bauman, Levinas en de bedrijfsethiek. In: *Filosofie in Bedrijf* 13 (4) 26 - 37.
- Ven, N. van der (2006) *Schaamte en verandering. Denken over organisatieverandering in het licht van de filosofie van Emmanuel Levinas*. Kampen Klement 2006.
- Verhagen, S. (2005) *Zorglogica's uit balans. Het onbehagen in de thuiszorg nader verklaard*, Academisch Proefschrift Universiteit Utrecht.
- Verkerk, M. (1994) Zorg of contract: een andere ethiek. In: Manschot, H., Verkerk, M. (red) *Ethiek van de zorg. Een discussie*. Amsterdam/ Meppel Boom, 53 - 73.
- Verkerk, M. (2000) De organisatie als praktijk van verantwoordelijkheid. In: Gaste, J., Bauduin, D. (red) *Waardenvol werk. Ethiek in de geestelijke gezondheidszorg*. Assen Van Gorcum, 112 - 129.
- Verkerk, M. (2008) Zorgethiek en professionaliteit. In: *Verpleegkunde (Nederlands - Vlaams wetenschappelijk tijdschrift voor verpleegkunde)*, 23 (1) 72 - 73.
- Verkerk, M., Ethiek en kwaliteitsbeleid, in: Slagter, M., Meijering, F. e.a. (red) *De gepassioneerde professional*. Assen Van Gorcum, 9 - 15.
- Verkerk, M. (2003) Zorgethiek: naar een geografie van verantwoordelijkheden. In: Manschot, H., Dartel, H. van (red.) *In gesprek over goede zorg. Overlegmethoden voor ethiek in de praktijk*. Amsterdam Boom, 177 - 190.
- Verkerk, M., Bree, M. de, Jaspers, F. (2004) Visies op professioneel gedrag. Meer nadruk leggen op reflectie en verantwoording. In: *Medisch Contact* 59 (51) 2035 - 2037.
- Verkerk, M., Lindemann, H., Maeckelberghe, E., e.a. (2005) Het ReflectieVierkant: een nieuwe methodiek voor moreel bekwame professionals, in: Verkerk, M., Widdershoven, G. (red). *Over zorg gesproken. Wiens verantwoordelijkheid?* Den Haag NWO, 75 - 93.
- Verkerk, M., Witte, J. de, Dartel, H. van (2009) *Sturen op waarden. Handelingsonderzoek als instrument van ethiekbeleid*, Groningen Expertisecentrum Ethiek in de Zorg UMCG.
- Verkerk, M. (2006). Zorg moet niet nuttig zijn, zorg moet ethisch zijn. In: *NRC Bijlage Opinie & debat*, 8 juli 2006, 15.
- Verkerk, M., Lindemann, H. (2009) Epilogue. Naturalized Bioethics in Practice, In: Lindemann, H., Verkerk, M., Walker, M. *Naturalized Bioethics. Toward Responsible Knowing and Practice*. Cambridge Cambridge University Press, 238 - 247.
- Verkerk, M., Dartel, H. van (2005) Ethiek en action research. Op weg naar een reflectieve zorgorganisatie. In: Boog, B., Slagter, M. e.a. (red.) *Focus op action research. De professional als handelingsonderzoeker*, Assen Van Gorcum, 37 - 48.
- Verkerk, M., Widdershoven G. (red) (2005) *Over zorg gesproken. Wiens verantwoordelijkheid?* Den Haag NWO.
- Verkerk, M., Widdershoven, G., Abma, T. (2005) Terugblik, conclusies en aanbevelingen. In: Verkerk, M., Widdershoven, G. (red). *Over zorg gesproken. Wiens verantwoordelijkheid?* Den Haag NWO, 115 - 122.
- Verstraeten, J. (1992) Ethics at Harvard. Een inspirerend voorbeeld. In: *Ethische perspectieven* 2 (3) 1 - 2.

- Verstraeten, J. (1995) The Tension Between 'Gesinnungsethik' and 'Verantwortungsethik'. A Critical Interpretation of the Position of Max Weber in 'Politik als Beruf'. In: *Ethical Perspectives* 2 (3) 180 - 187.
- Verstraeten, J. (2003) *Leiderschap met hart en ziel. Spiritualiteit als weg naar oorspronkelijkheid*. Tielt Lannoo.
- Vollmann, J. (2008) Klinische Ethiekkomitees und Ethiekberating in Deutschland: Bisherige Entwicklung und zukünftige Perspektiven. In: *Bioethica Forum* 1 (1) 33 - 39.
- Vorstenbosch, J. (2005) *Zorg: een filosofische analyse*, Amsterdam Nieuwezijds.
- Vorstenbosch, J. (2010) De ethische expert in een democratische context. In: Hoven, M. van den, Scheer, L. van der, Willems, D. (red). *Ethiek in discussie. Praktijkvoorbeelden van ethische expertise*. Assen Van Gorcum, 47 - 55.
- Vries, G. de (1991) Hoe te leven in een technologische cultuur? In: *Krisis* (45) 34 - 46.
- Vries, G. de (1993) *Gerede twijfel. Over de rol van de medische ethiek in Nederland*. Amsterdam: De Balie.
- Wal, K. van der (2008) *Wat is er met de ethiek gebeurd? Over ethisch denken onder laatmoderne omstandigheden*. Kampen Klement.
- Walker, M. (1998) *Moral Understandings: A Feminist Study in Ethics*. New York (NY/USA) Routledge.
- Walker, M. (2002) Morality in Practice: A Response to Claudia Card and Lorraine Code. In: *Hypatia* 17 (1) 174 - 182.
- Walker, M. (2003) *Moral contexts*. Lanham (MD/USA) Rowman & Littlefield Publishers.
- Walker, M. (2005) Het creëren van reflectieve ruimte. Een nieuwe visie op moreel beraad, In: Verkerk, M., Widdershoven G. (red). *Over zorg gesproken. Wiens verantwoordelijkheid?* Den Haag, 12 - 34.
- Walker, M. (2009) *Introduction. Groningen Naturalism in Bioethics*. In: Lindemann, H., Verkerk, M., Walker, M. (red) *Naturalized Bioethics. Toward Responsible Knowing and Practice*. Cambridge Cambridge University Press, 1 - 20.
- Walzer, M. (1983) *Spheres of justice: A defense of pluralism and equality*, New York Basic Books.
- Wanrooy, M. (2001) *Leidinggeven tussen professionals*. Schiedam Scriptum.
- Wanrooy, M. (2008 a) *Het spel en de knikers. Besturing van professionele organisaties*. Schiedam Scriptum.
- Wanrooy, M. (2008 b) Professionele organisaties 'bestaan niet'. In: *Holland Management Review*, 119, 26 - 34.
- Weber, M. (1922/1968) *Gesammelte Aufsätze zur Wissenschaftslehre*, Tübingen Mohr (Siebeck).
- Weber, M. (2005) *Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie*. Frankfurt am Main Zweitausendeins.
- Weber, M. (2006 a) *Religion und Gesellschaft. Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie*. Frankfurt am Main Zweitausendeins.
- Weber, M. (2006 b) *Politik und Gesellschaft*. Frankfurt am Main Zweitausendeins.
- Weggeman, M. (2003) *Provocatief organiseren. Organisaties mooier maken*. Schiedam Scriptum.
- Weggeman, M. (2002) Pragmatisch kennismangement: als het werkt is het goed. In: Baallen, P. van, Weggeman, M., Witteveen, A. (red) *Kennis en management*. Schiedam Scriptum, 397 - 414.
- Wellmer, A. (1997) Hannah Arendt on Judgement: The Unwritten Doctrine of Reason. In: May, L., Kohn, J. (red) *Hannah Arendt Twenty Years Later*. London The MIT Press, 33 - 52.
- Whitehead, J., McNiff, J. (2006) *Action research. Living theory*. London Sage publications.
- Whitehead, J. (1989). Creating a living educational theory from questions of the kind,

- "How do I improve my practice?". In: *Cambridge Journal of Education*, 19 (1) 41 - 52.
- Whitehead, J. (2009), Generating living theory and understanding in action research studies. In: *Action Research* 7 (1) 85 - 99.
- Widdershoven G. (2000) *Ethiek in de kliniek. Hedendaagse benaderingen in de gezondheids-ethiek*, Amsterdam Boom.
- Wilde, R. de (1989) De relativiteit van sociaal-wetenschappelijke kennis. In: Korthals, M. (red) *Wetenschapsleer: filosofisch en maatschappelijk perspectief op natuur- en sociaal culturele wetenschappen*. Amsterdam Boom, 112 - 134.
- Wildes, K. (2003) Institutional Integrity in Health Care: Tony Soprano and Family Values. In: Smith Iltis, A. (red) *Institutional Integrity in Health Care*. Dordrecht Kluwer, 29 - 40.
- Willems, D., Vos, R., e.a. (2007) *Passend bewijs. Ethische vragen bij het gebruik van evidence in het zorgbeleid*. Signalering Ethiek en Gezondheid. Den Haag Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG).
- Willigenburg T. van, e.a. (1991) *Ethiek, levensbeschouwing en het management*. Utrecht NZi 1991.
- Willmott, H. (2005) Organization theory as critical science? Forms of analysis and 'new organizational forms', in: Tsoukas, H., Knudsen, C. (red) *The Oxford Handbook of Organization Theory*, Oxford Oxford University Press 2005, 88 - 112.
- Young-Bruehl, E. (2007) *Het belang van Hannah Arendt*. Amsterdam Atlas.
- Young-Bruehl, E. (1997) Hannah Arendt among Feminists In: May, L., Kohn, J. (red) *Hannah Arendt Twenty Years Later*. London The MIT Press, 307 - 324.
- Zuurmond, A. (1994) *De Infocratie: een theoretische en empirische heroriëntatie op Weber's ideaaltype in het informatietijdperk*. Den Haag Phaedrus.
- Zwart, H. (1993) *Ethische consensus in een pluralistische samenleving. De gezondheids-ethiek als casus*. Academisch proefschrift Universiteit van Amsterdam. Amsterdam Thesis Publishers.
- Zwart, H. (1995) *Weg met de ethiek? Filosofische beschouwingen over geneeskunde en ethiek*. Amsterdam Thesis Publishers.
- Zwart, H (1998) Beelden en woorden: het eerste hoofdstuk van de 'nieuwe' medische ethiek. In: *Tijdschrift voor Geneeskunde en Ethiek*. 8 (1) 8 -13.
- Zwart, H. (2002) Een ethische revolutie. In: *Filosofie & Praktijk*. 23 (2) 34 - 52.
- Zwart, H. (2003) De spreekbevoegdheid van ethici. In: Devisch, I., Verschraegen, G. (red). *De verleiding van de ethiek. Over de plaats van morele argumentatie in de huidige maatschappij*. Amsterdam Boom, 43 - 64.